

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in danve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se vose tiskirata. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljše pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

London 22. marca. V gorenjej zbornici je odgovarjal minister lord Derby na zahtevanje lorda Strathedena, da bi se naj angleška vojska precej mobilizirala, in je rekel: En del armade je pripravljen precej bojno službo nastopiti; na Malti je toliko vojske, kolikor je prostora za njo.

Glede kongresa je rekel Derby, da Anglija samo zahteva, da se od Rusije vsi člani mirovne pogodbe kongresu na posvetovanje pošljejo, da se določi, kateri zadevajo evropski interes in zahtevajo evropski odgovor, kateri ne. To je jedina točka nesloge. Ruski odgovor je še neznan. Ako bode Rusija to zmerno zahtevanje odbila, potem je kongres brez vse potrebe.

Sir Arnold Kemball izpremi lorda Lyonsa na kongres.

Carigrad 22. marca. Muselmanje v Bolgariji pripravljajo peticijo na britansko kraljico, naj posreduje, da bodo osvobojeni vojaške službe oni Mohamedani, ki mislijo v Bolgariji ostati.

Dunaj 21. marca. Avstrijska delegacija je po imenskem glasovanju z 39 proti 20 glasom sprejela kredit 60 milijonov.

Atene 21. marca. („Pol. Cor.“) Vstaši v Tesaliji so bili tepeni pri Aghixu. — Hobart paša je vstašem v Volu ponudil v imenu sultanovem avtonomno upravo za Tesalijo. Vstaši pak so sklenili dalje bojevati se, da se združijo z Grško.

Rim 21. marca. Novo ministerstvo je sestavljeno. Cairoli ima predsedništvo brez portfelja; Zanardelli notranje; Corti vnanje stvari; Seismit-Doda finance; Baccarini javna dela; Conforti justico; Desanctis nauk; Bruzzo vojno; Martini pomorstvo. Seismit-Doda prevzame začasno zakladno ministerstvo, dokler se poljedelsko in trgovinsko ministerstvo zopet ne ustanovi.

Govor slovenskega poslanca Viljema Pfeiferja

(v državnem zboru 14. marca t. l. po stenografskem zapisniku).

(Konec.)

A, da se vrnem k upravi okrajnih glavarstev, rečem, da nareja to disharmonijo to, da mnogo predlogov, nasvetov itd. iz občin sprejemajo okrajna glavarstva precej mrzlo, da jih predrugačujejo, ali jih polivajo s kakim pretencioznim sokom, katerega daritelj se skriva v mnogo ali nič pomenljivi plašč: „jaz“, v katerem „jaz“ se manife-

stira paševstvo, ker okrajni glavar ne daje v imenu svojega urada, nego v svojem imenu „ukazov“.

Tako se mora zgoditi, da je uprava razdeljena v dva taborja, zato se v vednem boji nahaja mej okrajnim glavarstvom in občino, zapravlja svojo delavno moč in je nazadnje nezmožna večje naloge odločno reševati.

Ako bi za to stanje kakovo primero iskal, izbral bi ono, ki je bila v tej visokej zbornici ob priliki razgovora o državnej zvezi Avstrije z Ogerskim postavljena in ki je dobro zadela, rekoč, da je dualistična razmera mej Avstrijo in Ogerskim kakor razmera mej možem in ženo; vendar, ko smo v državnem dualizmu z Ogerskim še le do prve stopinje razpora prišli, ker Ogerska po mnenji jednega prespoštovanega kolege le preveč terja, kar mi morda popuščamo, prišel je politični upravni dualizem na Kranjskem za mnogo korakov dalje; tukaj mož ženo preteplje pri vsakej priliki prav močno; občine so tepežne žene okrajnih glavarstev.

Da pa vendar pri tej primeri, katera je bila posebno pozornost gospoda govorniškega ministra pri omenjeni priliki na se potegnula, izognem se vsakemu nesporazumljenju, dovoljem si opomeniti, da ne spadam k izkušnim zakonskim možem, da sicer v svojej primeri nijsem srčne sporazumljivosti zakonskih soprogov, temuč izjemno stanje naglašal, katero se da z roko potipati.

Druga prikazen popisanega upraviteljskega delovanja nekaterih okrajnih glavarstev je službena počasnost in s tem zvezana mnogopisnost, katero naj sledeči slučaj osveti: Za neko pogorelo občino je dohajalo mnogo darov, mej temi tudi veliki, kateri so bili od dotične občine precej mej pogorelce razdeljeni; ko je čez nekaj časa zopet zbirka 26 gold. došla, prišla je političnej oblastnji muha, dekretirati, da se ima oni znesek pri davkariji depozitirati, in ukazati županstvu, da naj predloži imenik podpore potrebnih. Stoprav potem, ko se je milostno potrdil predložej izkaz, dobi županstvo povelje, one povabiti, ki imajo kaj deleža dobiti, davkarstvo pak povelje, da razdepozitira znesek 26 goldinarjev. Tako se stvari vlečejo, tako se preveč pisari, in to tudi v tem, da se vsa vprašanja, svetovanja itd., katerih potrebujejo organi družih oblastnij, dobrodelnih in javnih zavodov, ne stavljajo naravnost na občino, temveč zmirom najprej na okrajno glavarstvo, katero jih z drakoničnim ukazom občini pošlje in potem zopet sprejme od nje, in milostno dalje pošlje.

Okrajno glavarstvo je torej zmirom le posredovalno orodje v vseh teh razpravah, dela samo to, kar telefon; če se ta iznajdba telefona izkaže praktična, bilo bi morda dobro

preudariti, da li ne bi šlo namesto okrajnih glavarstev več ali menj telefonov nastaviti. (Veselost.) Tako se uraduje!

Staroavstrijske, pred 48 letne tradicije vidijo v političnem okrajnem glavarji ali načelniku personificirano vlado in hote, da bi tej prevzvišenej oblasti vse pokorno bilo. Jedna reminiscenca tega razumljenja si je tudi pri organizaciji leta 1868 toliko veljave dobila, da je okrajni glavar v višji dijetni razred postavljen nego okrajni sodnik. Poslanska zbornica je uže večkrat stavila resolucije, naj se okrajni sodniki ravno na isto dijetno stopinjo postavijo, a vlada teh resolucij nij v ozir jemala, dokaz, da jej je za policajsko oblast več, nego pa za pravosodno.

To je očitna krivica, če se pogleda materialna važnost opravil, ki jih te oblasti imati in je tudi protivje zoper enakost, ki jo imajo take oblasti v pravnej državi in jo morajo imeti.

Zares, kako važna opravila ima sodnik v svojem okraji! On odločuje o „mojem“ in „tvojem“, o svobodi in časti, torej o najsvetejših blagostih človekovih! Kako malostna pa so ona opravila, ki jih imajo okrajna glavarstva, ki so mehanična, se delajo po kopitu in z brezduhovitim pošiljanjem po pošti od jednega uradnega organa do drugega.

Za vojaške stvari ima okrajno glavarstvo okrajnega birača, za davek davkovskega inšpektorja z davkarijami, za šolo okrajni šolski svet s krajnim šolskim svetom, za vse druge agende občino, ki mora itak za vse skrbeti, tako, da bi bil res v zadregi, ko bi moral povedati, kje vendar okrajna glavarstva na Kranjskem samostalno delajo in iz svoje inicijative, ker vprašanja povodnega prava in industrijskega prava popolnem odpadajo. Najmanjšo stvar dobodo v roke ali občina ali drugi okrajnemu glavarstvu prideleni organi te stroke. Nij treba ugovarjati, da imajo okrajna glavarstva voditeljno jedinstveno in vse te nižje organe podpirajoče delovanje in da so zatorej na nek način duša vsem različnim tem upraviteljstvom.

To v resnici nij tako, okrajna glavarstva prav nič ne vodijo! Kujti njih uradni posli so drobni posli vsakdanje administracije, kateri gredo mirno in gotovo dalje po svojej poti, in je vse jedno ali se pod uradno rešitev podpiše občinski načelnik, davkar ali kak drug strokovni organ. Centralizacija tega, kar ne more trpeti centralizacije nego je zgolj zmes na kup zmetanih raznovrstnih drobnih poslov, zares ne more življenja okrajnih glavarstev v sedanjem položaji na Kranjskem opravičiti. Opisavši v obče položaj okrajnih glavarstev po Kranjskem, označivši njih uradno delovanje in razloživši obe nesrečni prikazni, ka-

teri ono uročuje, ostaje mi, ako hočem visokej zbornici dobro naslikati istino, samo šet, da ob kratkem omenim nasledkov, katere prouzročujejo gori označene in gotovo ne pretirane neprilichnosti v političnej upravi na Kranjskem.

Pri teh okrajnih glavarstvih vlada sistematična uporaba onih mnogoterih oblastij, katere pristojne političnej upravi na takoimenovanem polji nagnenja, katerega nihče ne nadzira, na korist vsakokratne vladujoče, to je ministerjalne stranke.

Gospoda, v konstitucionalizmu je jedna sama, a silno črna točka, uporaba, ali bolje rečeno zloraba političnih oblastij v interesu vsakokratne vladujoče stranke; in okrajna glavarstva na Kranjskem so v tej črni točki najbolj črni madež.

Vojaške šolske zadeve, celo disciplina nad uradniki rabi se čisto prizanašanje takoimenovanih „dobromislečih“.

To takoimenovano „dobro“, a njemu nasproti takoimenovano „slabo“ mišljenje se pak ne sodi po objektivnem merilu, nego zgolj po vsak čas vladujočej stranki, in slabomisleč ostane zmirom oni, kateri se ne zlaga z vladujočo stranko, ali si celo predrzne, protistavljati se jej, v katerem slučaju potem politična oblastnija stopi na višjo stopinjo nevarnosti.

Ta uporaba politične oblasti za gole strankarske svrhe je tem škodljivejša, ker se vsakokratna sistema mora obrniti in na en mah „dobromisleči“ morejo biti „slabomisleči“ in narobe. Po teh potem naglo se vršehih promenah se pravni čut v prebivalstvu podkopuje in spoštovanje politične oblasti, objektivne nad vsemi strankami stoječe voditeljice v upravnih stvareh se popolnem in v vsem izgublja. Pri krajnej upravi deluje uporaba politične moči za strankarske namene tako, da se možje, kateri so po svojeji oliki in neodvisnosti sposobni opravljati takove častne službe, umikajo iz javnega življenja, da uidejo alternativni, ali žrtvovati svoje prepričanje ali si greniti življenje v vednem prepiru in boji z okrajnim glavarstvom, in sicer v vseh onih mnogih malenkostnih razmerah, kjer se vedo taka nasprotja maščevati.

Kdor je le malo znan z razmerami javnega življenja po kmetih, mogel bode presoditi najmnogovrstnejše in včasih prav malenkostne razmere, s katerimi oblastnija more takoimenovanim „slabomislečim“ življenje greniti in jih kakor s šivankami nabadati; malenkostno urejena vojska v malem, a z gotovimi učinki, kateri onega, ki ga zadelo čisto silno udarijo.

A kaj še, ako je kak uradnik celo „slabomisleč“! Gospoda, jaz nikakor nečem dotikati se uporabe discipline, a vsako upraviteljstvo ima v državi biti neodvisno od drugega, osobito pak sodnijska služba od vseh ostalih. In žalibog, gospoda, na Kranjskem sodnijski hura dnikov ne nadzorujejo navadno zgolj v tem, kar se tiče njih političnega mišljenja, nego celo v tem, kar se tiče njih uradnega in izvenuradnega delovanja.

Gospoda! Sodnijskega uradnika na Kranjskem kontrolirajo politične oblastnije, v kaka društva zahaja, katere gostilne obiskuje, s kom se v obče meni; a to še nij dovolj, tudi uradno delovanje njegovo nadzorujejo; jaz vem za slučaj, da je okrajni

glavar, na prošnjo stranke, katere je bila pravdo izgubila, napisal certifikat, ka je sodnikova obsodba nepravna in neveljavna. (Klici: čujte! čujte!) Ne manj interesanten slučaj je ta, da je v kazenskej zadevi proti renitentnemu obrtniku, katere kazenska zadeva je poročana bila okrajnemu sodišču in okrajnemu glavarstvu, pri uradnem poslovanji pred okrajnim glavarstvom jeden okrajni komisar dotičnega obrtnika oprostil, a drugi državno pravdniški funkcionar pri okrajnem sodišču zahteval, naj se po zakonu kaznuje, in naposled, ko je sodišče obtoženca obsodilo na nekoliko dnij v zapor, ga je poklicalo okrajno glavarstvo, da mu napravi pritožbo zoper sodnijsko obsodbo do apelne instancije.

Da so v obče sodnijski uradniki nasproti političnim oblastnijam na tako nizkej stopinji, so morebiti tudi višji justični dostojenstveniki krivi; jaz vem, da je v nekeji disciplinarnej zadevi bil po kvalifikaciji dotičnega sodnijskega uradnika povprašan okrajni glavar, a ne njegov predstojnik okrajni sodnik; kako vestno se take kvalifikacije izvršujó, naj se razvidi iz tega, da je pred nedavnim disciplinarni senat najvišjega sodišča pri nekeji obravnavi kvalifikacijsko noto dotičnega okrajnega glavarja za nedokazno označil, ker v njej nij bilo za utemeljitev sklepov nobednih dejanj navednih. Tedaj brez vseh dejanj morejo sodnijskega uradnika počrniti, samo ako nij dotičnemu okrajnemu glavarju všečen.

Na vsak način mogo takovi dogodki itak uže veliko ošabnost političnih uradnikov nasproti sodnijskim uradnikom povečšati; zares, prišlo bode tako daleč, da bode vsak sodnijski uradnik moral svoj „spomin pridnosti“ iskati pri okrajnem glavarju!

Gospoda! V pravnej državi je sodnijska oblast paladij vsake politične svobode, katerega treba častiti, in joj, ako se justica ne uporablja v vsem in vsakem neodvisno in objektivno; o njej velja v najpolnejšej meri ono, kar oporeka Valentin v Göthejem Favstu svoje sestri:

„In kadar te ima enkrat samo jeden, do bode te skoro uže vse mesto.“

A, gospoda, zla sreča, katerej se poleg bogov starodavnih časov niti modérni bogovi politične uprave po kmetih ne mogó odtegniti, more nakloniti, da je mej takoimenovanimi slabomislečimi tudi kake občine zastopstvo ali kak občinski načelnik.

Jaz sam imam čast, biti v takem malo zavidanja vrednem položaji, toda nikakor ne mislim v visokej zbornici svoje malenkostne osobnosti osvétiti, nego princip, kateri zastopam, me sili, da vas zagotovim, ka se mnogo moje občinsko delovanje, kolikorkrat pride v dotiko z ono politično oblastnijo, po nasprotnem razumenji zadnje in po nasprotnej uredbi vedno in stanovitno paralizuje.

Jaz visoke zbornice nečem utrujati z naštevanjem nadaljnjih natančnostij, vendar ne morem naposled zamolčati momenta, ki se v deželi Kranjskej, kjer do malega stanujejo nenemški prebivalci, v posebno slabej luči pokazuje.

Dasi sedanja vlada nasproti nemškimi narodom pokazuje gotovo malo prizanašanja, presežajo jo v tem mnoga okrajna glavarstva po Kranjskem, da vse, kar nij nemškega ali konči nemšk omislečega, brez vsega srama in očito pri vsakeji priliki

zasmehujejo in zaničujejo. Jaz bi zaradi tega naposled ne bil preveč vznemirjen, ako bi šlo zgolj za pretežnost visokonaobraznega Nemštva v Avstriji. A žalibog sem izpoznal, da so nekateri politični uradniki — upam, da je tacih na Kranjskem vendar le malo — zbog velikonemštva izgubili popolnem svoj avstrijski čut, in smatram si za dolžnost, da zastopnik dela lojalnega avstrijskega prebivalstva te svoje opažnje omenjam pred visoko zbornico.

Jaz nečem tukaj zdaj ničesa praviti o zakonitosti volitev za deželni zbor kranjski, ki so se zvršile minolega poletja — o tem bode itak govora v deželnem zboru — a vendar menim, da morem za utemeljitev zgoraj navedenih pomislekov uže tu konstatirati, da je nekov okrajni glavar na Kranjskem ob priliki volitvene agitacije izpozabil se in nekemu občinskemu svetovalcu in volilcu rekel, naj pomisli, ka bi pri razpadu Avstrije ipak boljše bilo, ako pride Kranjska pod Prusijo nego pod Rusijo. (Klici: čujte! čujte!)

Oni isti okrajni glavar je šolskega prijatelja, kateri je zbog malo preneglega pomnoževanja šol v dotičnem okraji opomnil, da je treba z ozirom na vrlo slabe denarne razmere prebivalstva počasnejše korakati, potolažil rekši, da pridemo itak pod prusko vlado, a ta ima dovolj denarja za vzdržanje šol. (Klici: čujte! čujte!)

Gospoda, presodite sami, ali je cesarski uradnik, ki ob priliki volitvene agitacije in tudi pri drugem svojem uradnem poslovanji govori o razpadu Avstrije kot čisto gotovem dejanju, sposobna osoba, katere naj zastopa celo sedanjo vladno sistemo. Dočim jaz, gospoda, spoštujem i najbolj nasprotno politično mišljenje pojedinega državljana, štejem si kot avstrijski naroden zastopnik v pravično dolžnost, proti temu ugovarjati, da posamezni politični uradniki, kateri vendar v obeh prebivalstva vlado samo zastopajo, avstrijskej ideji jasno in očito kopljejo grob.

Jaz sem v svojem razlaganju ostro a pravično kritikoval, toda držal sem se vselej resničnih dogodkov, za katere sem tudi izven visoke zbornice vsak čas pripravljen dajati odgovor. Končujem iskreno želeč, da se grajane napake na merodajnem kraji jemlje na znanje in nadejam se, da se tudi kmalu odpravijo. (Dobro! dobro! na desnej.)

Zadnja berlinskega kongresa.

* Iz Zagreba 20. marca. [Izv. dop.]

Ako so dosedani glasi resnični, in ako se mej tem ne pripeti kak nenadejan dogodek, sestal se bode koncem marca, ali vsaj v prvej polovici aprila, evropski kongres, z namerom, „da v sklad dovede interese evropske z rusko-turškim mirom“. Ta kongres bode zboroval v Berlinu. Uže z mestom kongresa samim označena je najbolje situacija v Evropi. Berlinski kongres ima porušiti in premeniti ono, kar je leta 1856 potvrdil pariški, in s tem se je potegnila zadnja konsekvencija vsega onega razvitka, ki je sledil v mejnarodnih evropskih odnošajih po krimskej vojski, s tem je izražena prevlast in prevaga rusko-nemška v današnjem Evropi. Pod tem pritiskom se bodo upognile ostale evropske države, kakor se je nekdanj v Parizu upognila

Rusija, ko je bil Napoleon III. še na vrhuncu svoje slave in moči. Za sedaj se, se ve da, še vsaka posamezna država briga, da kolikor mogoče osigura svoje prave in namišljene interese na prihodnjem kongresu, vsaka hoče, da njeni zastopniki do vratu oboroženi pridejo na kongres. Posebno Angleška razvija v tem obziru živo delavnost; ne samo, da svoje vojno brodogradništvo v sredozemnem morju vedno pomnožava, zahtevala je še posebno, da se tudi Grška pripusti na kongres. S tem nameravajo angleški državniki delati zapreke iztočnim Slavjanom. Posebno vznemirja angleške kramarje strah, da bi prihodnja Bolgarija segala do bregov egejskega morja, ker se boje, da bi Bolgari vsled znane svoje marljivosti utegnili postati nevarni konkurenti angleške trgovini v tem delu srednjega morja. Da bi to zaprečili, zatorej zahtevajo, da tudi Grška pošlje svoje zastopnike na kongres, ter da tamo svoje pravo do omenjenega dela srednjega morja zagovarja, in — ako mogoče — odrine Bolgare od bregov egejskega morja.

Tudi Avstrija baje nikakor nij voljna trpeti, da bi Bolgarija segala preko Balkana, ker bi to baje škodilo njenim interesom; se ve, da morajo to biti taki interesi, katerih mi drugi profanni ljudje ne moremo razumeti, interesi, katerih mi avstrijski Slavjani nikakor priznati ne moremo, ako nehčemo zatajiti svoje vlastne krvi.

Kljubu nerazumljivim avstrijskim in angleškim interesom vendar nij dvomiti, da si Rusija plod svojega velikanskega napora ne bode meni nič tebi nič iz rok izpuliti dala, da ne bode pozabila, da je tako rekoč vsaka ped zemlje bolgarske napojena s krvjo njenih sinov, ter da v zavesti, da se bori za sveto in pravično stvar, ni za pičico od svojih terjatev odstopila ne bode. V veliko tolažbo nam je, da sta narod in vlada ruska v tem jedina, da se mora začeto delo oslobojenja do konca izvesti, da je bolgarsko vprašanje izven vsake daljnje diskusije, da ima kongres to samo potrditi, a ničesar na njem premeniti. V tem vprašanju torej Rusija ne bode nikomur popuščala, in če tudi bodo morebiti v Londonu in v Pešti sè sabljo rožljali, bolgarsko vprašanje se bode vendarle rešilo, rešilo v Slavjanom ugodnem smislu.

Tudi v drugej zapadni polovini bivše otomanske države je severni kraj slavjanski kraj. Ker je vprašanje o Bosni in Hercegovini do sedaj še odprto, vpraša se vsakdo: kaj bo z Bosno, kaj s Hercegovino? Ako je Rusija v sv. Štefanskem dogovoru to stvar iz obzira proti Avstriji pustila nerešeno, imela bode priliko na kongresu, da v tem pogledu pravdi in pravici zadovolji. Narod v Hercegovini in Bosni zaigral je prvi krvavo kolo na balkanskem poluotoku, vstrajal najdalje v nejednakem boji, dokler nij pripravil pota, kateri je pripeljal rusko vojsko pred ozidje carigradsko. A ta narod naj bi ostal še nadalje v turškem robstvu, naj bi sedaj, ko je prelil uže toliko drage krvi, upognil zopet tužno glavo v sramotni jarem? Ne, to nij mogoče, to ne more biti! Problem, katerega ima glede Bosne in Hercegovine rešiti berlinski kongres, torej nij, da se v omenjenih deželah uvedejo kake puhle reforme (kajti, da reforme položaja bosenskih in hercegovskih kristijanov niti za las ne bi izboljšale, o tem je pač vsakdo prepričan), ampak da se turško gospodstvo tam čisto odstrani. To, se ve da, se lahko na

več načinov zgodi, a na jedno se nikakor ne bi smelo pozabiti, in to je: da narod sam odloči svojo osodo. Kako da se ima ta samoodloka izraziti, da-li po občnem glasovanju, da-li po zaključku skupščine voljakov, to nij velike važnosti, glavna stvar je, da se z Bošnjaci in Hercegovci morebiti zato, ker so slavjanski, nesrečen narod, tudi tam, kjer gre za početek nove aere njihovega narodnega življenja, ne postopa, kakor z brezpravno rajo. Narod, ki je toliko vekov britko vzdihoval pod turškim jarmom, ki je uže tolikokrat s svojo srčno krvjo napajal domovinska tla, ne da bi drugim gospodoval (za tem on ne hrepeni), nego jedino, da si pribori človeka dostojno življenje, ta narod pač zasluži da uže enkrat najde miru in počitka v svojej lastnej domovini, da v svojej hiši postane sam svoj gospodar, vsaj na toliko, da si more v prihodnje svojo osodo sam odločiti. Dolžnost prihodnjega kongresa bi torej bila, da se glede tega vprašanja ne bi dal voditi od sebičnih namenov, ter da bi se oziral tudi na pravične želje tega mnogo skušanega naroda. Ako tega ne stori, potem se bode rešilo iztočno vprašanje samo na pol; jedna nevesinjska puška, jeden blesek handžara bode zadostoval, da nastane zopet ogenj, ki bode pretresal celo Evropo. V Berlinu zborujoči diplomati naj si dobro zapomnijo, da je baš radikalno rešenje iztočnega vprašanja v evropskem interesu; vsako drugo rešenje je polovičarsko, nosi uže v sebi kal prihodnje, morebiti še krvavejše borbe. Zatorej: caveant consules!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. marca
Delegaciji ste torej obe kredit 60 milijonov dovolili. Zakaj se bode in ali se bode res rabil, tega nihče ne ve, to tudi iz debat nij jasno. Ker se še vedno premalo ceni, da ima Avstrija 16 milijonov Slovanov, nismo iz vseh skrbij, če prav se piše, da grofu Andrássyju uže zvoni, da utegne odpuščen biti in pride drug, Rusom in Slovanom prijaznejši minister vnanjih zadev na krmilo.

Vnanje države.

Glavno evropsko in svetovno vprašanje, o kongresu — še nij rešeno. Današnji londonski telegram uže zopet vpraša, ali bode ali ga ne bode. — Iz Berlina se 20. t. m. javlja dunajskemu listu, da hoče Rusija udati se in vse člene mirovne pogodbe predložiti v posvetovanje. A vsakako je čudno, da Angleži tega še ne vedo, torej je nepotrjeno.

Rusija oborožuje. Iz Odese se piše "Pol. Corr.", da se zdaj bolj nego pred vojsko utrjuje morske obale. V Nikolajevu je v pristanišči živo delo. Vse ladije se oboroževajo, torpedne barke se delajo, obrežne baterije snujejo po celem Krimu. Poleg tega se vojaki vedno pomnožujejo, novinci hitro vadijo v orožji.

Domače stvari.

— (V Spodnji Šiški) so osnovali čitalnico in vabijo na pristop. Letno plačilo znaša za osobo fl. 1.50, za rodbino fl. 3. Vpisuje se vsako nedeljo in praznik od 1. do 4. ure popoldne v Spodnji Šiški v čitalnici, katera se nahaja v prostorih g. Andr. Vodnika (pri Žibertu). Kdor ima kaj slovenskih starih knjig, bode ustregel, ako jih izvoli odboru podariti, da se ustanovi tudi knjižnica čitalniška.

— (Državni poslanec g. dr. Vošnjak) nam piše, da je on v svojem govoru

izrečno omenil c. k. okrajnega sodnika, ki je bil imenovan za c. k. deželnega svetovalca brž, ko je bil za deželnega poslanca na Kranjskem izvoljen, in da v stenografičnem zapisniku le po pomoti stoji: c. k. adjunkt.

— (Požar.) V sredo večer je bil iz Ljubljane opazovati velik ogenj. Svojega poročila še nemamo nobenega. Tukajšnji "T." piše, da sta zgoreli vasi Klanec in Huje in da je še celo Kranj bil v nevarnosti zaradi viharja.

— (Občina Tinje) v slovenjo-bistriškem okraju je od cesarja 300 gld. sprejela kot darilo za zidanje nove šole.

— (Slovenski slikar Janez Šubic) je nedavno dovršil krasno podobo žalostne Matere božje za novi altar na Breznici, katero nekateri skoro še bolj hvalijo kakor podobo sv. Martina v Šmartnu pod Šmarno goro, ki je bila svoje dni nekoliko časa izpostavljena v redutnej dvorani. Mladi slikar se je te dni preselil na Dunaj, da se po tamošnjih umetniških delih izuri.

— (Ogersko uradovanje) se je uže večkrat po časnikih grajalo kot eno najzudemnejših in počasnejših na svetu. K mnogim izgledom more i "Slov." poročati en slučaj. Leta 1865 je v Reki umrl neki Ružič, ki je za dobrotne namene v Trnovskem okraju volil nekaj denarjev. Volila so se ne dolgo potem dotičnim res izplačala, reška davkarija pa je še le letos t. j. 1878, meseca februarja, tedaj čez 13 let (!) poslala pozive, da naj plačajo procentualne zneske. Še polž je samo 7 let lezel čez zid.

Mnoge osebe se pritožujejo z jutra, kadar se izbude, da jih téža in tišči vrat, čemur je uzrok manje ali bolj hudo zaslizenje žrela. Da se izpljuje, treba se jim je silno napejati, zaradi česar morajo mnogokrat kašljati, ali se jim včasih jame celo vzdigovati in tekar posele jedne ali dveh ur se jim z največjo težavo postreči, znebiti se zaprek, katere jim teže dihanje. Imenovati vsa sredstva, katera olajšajo to tako silno težavno zlo, pravi se tedaj vsem, ki za njim trpé, dobro uslugo storiti, in sicer gre tu za tēr, ki posebno ugodno vpliva na vse afekcije dihalnih organov. Dovolj je, ako pri vsakem oboedu použiješ po dve ali tri Guyotove tērne kapsule, da z njimi prav naglo olajšaš boli, katerih bi sicer ne mogel odpraviti z mnogimi in včasih silno dragimi ter neprijetnimi zdravili. Od desetih popolnem minejo osmim ali devetim te navadne težave, ako neprestano rabijo tērne kapsule.

Treba naglasiti, da, ker ima vsaka sklenica po 60 kapsul, vse zdravljenje na dan stoji 10-20 krajcarjev, katera cena je komaj imenovanja vredna.

Ker se je naglo razprodajal ta priredok, jeli so ga mnogo ponarejati. Gospod Guyot tedaj more samo za one sklenice prevzemati garancijo, katere nosijo njega ime v trobarvenem tisku. (86-1)
Zaloga v Ljubljani: G. Piccoli, lekarničar.

Zahvala.

Gospod Krkoč, tukajšnji vikar, je naročil šolske mladini "Vrtec" za l. 1878, isto tako je tudi podaril šolske knjiznici nekoliko drugega berila; podp sani se mu zatorej na jednom in drugem v imenu šolske mladine prav topla zahvaljuje.

V Lokavcu poleg Ajdovščine 17. marca 1878.
J. V., učitelj.

Štev. 4011.

(93-1)

Razglas.

Leta 1878 imajo sledeči gospodje srenjski svetovalci iz mestnega zbora izstopiti, namreč:

Iz III. volilnega razreda:

dr. Karel Bleiweis, Vaso Petričić,
Franc Duherlet, Franc Potočnik,
Franc Goršič,

Iz II. volilnega razreda:

Rajmund Pirker, Franc Ziegler,
dr. Jožef Suppan,

Iz I. volilnega razreda:

dr. Emil vitez Stöckl, dr. Anton Pfefferer.

Tudi je v I. razredu vsled izstopa gosp. mestnega svetovalca Andreja Maliča še jedno mesto izprazneno.

Nasproti pa ostanejo naslednji gospodje srenjski svetovalci še v mestnem zboru, kakor:

dr. Karel Ahačič,
Leopold Bürger,
Karel Deschmann,
Aleksander Dreo,
Janez Nep. Horak,
Josip Jurčič,
dr. Frid. v. Kaltenegger,
dr. Frid. Keesbacher,
Karel Klun,
Anton Laschan,

Peter Lassnik,
Karel Leskovic,
Ferdinand Mahr,
Josip Regalli,
dr. Adolf Schaffer,
dr. Ant. vitez Schöppl,
dr. Robert pl. Schrey,
dr. Fr. Suppantšitsch,
Rajmund pl. Zhuber.

Za te dopolnilne volitve se vsled sklepa mestnega zbora od 15. marca 1878 sledeči dnevi določijo:

III. volilni razred voli 12. aprila 1878 dopoldne od 8. do 12. ure. Če bi ožja volitev potrebna bila, vršila se bode tisti dan od 3. do 6. ure popoldne.

II. volilni razred voli 13. aprila 1878 dopoldne od 8. do 12. ure, in po potrebi v ožjej volitvi popoldne od 3. do 6. ure.

I. volilni razred voli 15. aprila 1878 dopoldne od 8. do 12. ure, in po potrebi v

ožjej volitvi ravno tisti dan popoldne od 3. do 6. ure.

Izpis volitve in glasovni listi bodo se spodom volilcem v pravem času izročili.

To se vsem s pristavkom naznanja, da se smejo izstopivši odborniki zopet voliti, in da se morejo kaki ugovori proti veljavnosti dovršenih volitev najdalje 8 dnij po končanih volitvah mestnemu zboru predložiti.

Mestni magistrat v Ljubljani,
19. marca 1878.

Dunajska borza 22. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	62	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	35	"
Zlata renta	74	"	15	"
1860 drž. posojilo	111	"	40	"
Akcije narodne banke	797	"	—	"
Kreditne akcije	232	"	25	"
London	119	"	30	"
Napol.	9	"	53 ¹ / ₂	"
C. kr. cekini	5	"	62	"
Srebro	105	"	03	"
Državno marke	58	"	70	"

Pr. Slonau: Hartman iz Grada. — Eichmayer iz Trsta.
Ackerman iz Dunaja. — Lichtenwitz iz Opava. — Fischer iz Dunaja. — Prster iz Zagreba.
Pri Malitzi: Bay iz Pestu. — Prainsheim iz Dunaja. — Šavnik iz Kranja. — Bilchler iz Dunaja. — Krenzig iz Draždanj.
Schaecherl iz Grada. — Daller iz Trsta.

21. marca.

**Najfinejše
olje iz sala pomuheljevih (dorševih) jeter**

izvrstno zdravi kašelj, sušico, rakitis, bramorje ter najboljše čisti kri.

Vsako steklenico z navodom po 60 kr. prodaje

Gabriel Piccoli,
lekarničar, na dunajske cesti v Ljubljani.

Vnanje naročbe izvršijo se takoj s poštanim povzetjem. (72-6)

V Avstro-Ogerske in Nemčiji branjeni

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

kri čistilni čaj

za (389-1)

spomladno zdravljenje,

jedino kri čistilno sredstvo z dobrim vspehom, katero so preiskali, uporabili in za zdravilno priznali: c. kr. vladni svetnik in v. av. vseučilišni profesor dr. E. Fenzl, vodja botaničnemu vrtu na Dunaji itd. itd., prof. Oppolzer, dr. Van Kloger v Bukareštu, dr. Rust na Dunaji, dr. Röder na Dunaji, dr. Ivan Müller, medicinski svetnik v Berlinu, dr. med. A. Groyen v Novem Jorku, dr. Raudnitz na Dunaji, dr. Hess v Berlinu, dr. Lehmann v Mošonju, dr. Werner v Vratislavi, dr. Malibž v Grubišnem polju; praktični zdravniki: Hilger v Nachlingu, Russeger v Abtenavju, Truchholz v Marzalyju, Janković v Nakofalvi in mnogi drugi zdravniki,

1. pri revmatičnih boleznih;
2. pri skrnini;
3. pri boleznih v spodnjih delih telesa, onih, ki mnogo sedé;
4. pri povečanju in nagnétu jeter;
5. pri svrabu, osobito pri lišajih;
6. pri silitičnih boleznih;
7. predno kdo, ki trpi navedene bolezni, misli iti v kako rudninsko kopel;
8. namesto uporabe rudninskih kopelij zoper te bolezni.

Jedino pravi prireja

Franjo Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu.

Zavitek, razdeljen v 8 vzemkov, prirejen po zdravniku zapovedi, z navodom uporabi v raznih jezikih 1 gld., za kolek in povezavanje 10 kr.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritičnih antirevmatičnih kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi Wilhelmov antiartritičen antirevmatičen kri čistilni čaj tudi

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: Mat. Fürst; Borgo: Josip Bettanini, lekarnar; Bruck na Muri: Albert Langer, lekarnar; Bolcan: Franjo Waldmüller, lekarnar; Bruneck: J. P. Mahl; Belovar: Rud. Svoboda, lekarnar; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbachova lekarna in Franjo Rauscher; Cormons: Hermes Codolini, lekarnar; Celovec: Karl Klemenčič; Cortina: A. Cambruzzi; Deutsch-Landsberg: Müller-jevi dediči; Esek: J. C. von Dienes, lekarnar; Josip Pobezky, lekarnar; Fürstenfeld: A. Schröckenfuss, lekarnar; Frohnleiten: V. Blumauer; Friesach: O. Ruzsheim, lekarnar; A. Aichinger, lekarnar; Felzbach: Josip König, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gradec: J. Burgleitner, lekarnar; Guttarring: S. Vatterl; Grubisnopolje: Josip Matič; Gospic: Valentin Vouck, lekarnar; Grafendorf: Josip Kaiser; Hermagor: Jos. M. Richter, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. von Aichinger, lekarnar; Judenburg: F. Senekovitsch; Inichen: J. Stapp, lekarnar; Imst: Vilj. Deutsch, lekarnar; Ivanič: Ed. Tollovič, lekarnar; Karlovec: J. Benič, lekarnar; A. E. Katkič, lekarnar; Kindberg: J. Karinčič, lekarnar; Kapfenberg: Turner, lekarnar; Knittenfeld: Vilj. Vischner, lekarnar; Kranj: Karl Šavnik, lekarnar; Linc: Franjo pl. Erlach, lekarnar; Leoben: Ivan Peferschy, lekarnar; Maribor: Alois Quandest; Metlika: Alfred Matter, lekarnar; Märzuschlag: Ivan Danjer, lekarnar; Murau: Ivan Steyrer; Mitrovica: A. Kerstenovitch; Mals: Ludvig Püll, lekarnar; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Neumarkt (Štajersko): Karl Maty, lekarnar; Otočac: Edo Tomay, lekarnar; Postojna: Josip Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: L. C. Junginger; Pliberg: Ivan Neusser, lekarnar; Požega: Ant. pl. Hegediš, lekarnar; Prassberg: Ivan Tribuč; Ptuj: C. Girod, apoteker; Rottenmann: Franjo X. Illing, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Samobor: F. Schwarz, lekarnar; Sebenico: Peter Beros, lekarnar; Slov. Bistrica: Adam pl. Putkowsky; Slov. gradec: G. Kordik, lekarnar; Jos. Kaligaris, lekarnar; Strassburg: J. V. Corton; St. Veit: Julian Rippert; Stainz: Valentin Timouschek; Semlin: D. Joannovic-a sin; Spljet: Venatio pl. Prazio, lekarnar; Schlanders: B. Würstl, lekarnar; Trst: Jak. Seravallo, lekarnar; Trient: Ant. Santoni; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Vukovar: A. Kraiesovits, lekarnar; Vinkovce: Fried. Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Müllbacher, lekarnar; Senj: Josip Accurti, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar; Zlatar: Ivan N. Pospisil, lekarnar.

Gospodu Franju Wilhelmu, lekarničarju v Neunkirchenu.

Na Dunaji, 13. maja 1876.

Rastline, katere ste rabili za priredbo Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa, odlikujo se po blažjih in dišečih sestavinah.

Te dajo Wilhelmovemu snežniškemu zeliščnemu alopu ono zdravilno moč, katere more pokazati uže mnogo vspehov pri vseh obolenjih dihalnih organov, o čemer s tem priča

Edvard Fenzl s. r.,

cesarski kraljevi vladni svetnik, v. r. Ana-r. II., Cndr. it. kr. r., Of. meks. Quad.-r., V. braz. Kr.-r. in belg. L.-r., fil. in med. dr., redni javni profesor botanike na dunajskem vseučilišču in ravnatelj botaničnemu vrtu, ud ak. znanostij in fil. fak. na Dunaji, podpredsednik dr. za vrtilarstvo na Dunaji, adjkt. ak. Leop. Kar. in častni ud in član mnogih uč. društev v dom. in tuj. deželah, prvi član matematično-prirodoslovne družbe, cesarske akademije znanostij, ravnatelj bot. dvornemu muzeju, univ. vrtilarski ravnatelj, ravnatelj c. kr. botaničnemu kabinetu, cesarski dvor 1, na Dunaji.

Wilhelmov snežniški zeliščni alop se je po prepričanji najslavnejših zdravnikov neizrečno dobro obnesel, osobito proti vnetjem vratu, kašlju, hripavosti, sipoti, nahodu, tiščanju v prsih, zustiženju, težkemu dihanju, zbadljam, bruhanju in pričenjajočej se jetiki.

Cena sklenici z navodom gld. 1.25 av. vej. V Avstro-Ogerske in Nemčiji branjen. (385-1)

Jedino pravi prireja

Franjo Wilhelm,

lekarnar v Neunkirchenu pri Dunaji,

kjer si ga moreš naročiti, a dobiti je tudi pri teh firmah:

Ljubljana: Peter Lassnik;

Beljak: Ferd. Scholz, lekarnar; Bolcan: F. Waldmüller, lekarnar; Borgo: Jos. Bettanini, lekarnar; Bruneck: J. G. Mahl; Briksen: Leonhard Staub, lekarnar; Celje: Baumbachova lekarna in F. Rauscher; Esek: J. C. v. Dienes, lekarnar; Frohnleiten: Vincenc Blumauer; Friesach: Anton Aichinger, lekarnar; Felzbach: Jos. König, lekarnar; Gradec: Wend. Trnkoczy, lekarnar; Gorica: A. Franzoni, lekarnar; Gospic: Valentin Vouck, lekarnar; Glin: Anton Haulik, lekarnar; Hall (Tirolsko): Leop. v. Aichinger, lekarnar; Inomost: Franc Winkler, lekarnar; Inichen: J. Stapp, lekarnar; Ivanič: Ed. Tollovič, lekarnar; Jaska: Aleks. Herzig, lekarnar; Celovec: Karel Klemenčič; Karlovec: A. E. Katkič, lekarnar; Koprivnica: Max. Werli, lekarnar; Kranj: Karel Šavnik, lekarnar; Knittenfeld: Wih. Vischner; Kindberg: J. S. Karinčič; Linc: Franc v. Erlach, lekarnar; Maribor: Alojzij Kvandest; Meran: Wilhelm v. Pernwerth, lekarnar; Mals: Lud. Püll, lekarnar; Murau: Jan. Steyrer; Novo mesto: Dom. Rizzoli, lekarnar; Ptuj: C. Girod, lekarnar; Postojna: J. A. Kupferschmidt, lekarnar; Peterwardein: R. Deodatovi dediči; Radgona: Caesar E. Andrien, lekarnar; Roveredo: Richard Thales, lekarnar; Slov. Gradec: G. Kordik, lekarnar; Trbiž: Eugen Eberlin, lekarnar; Trst: C. Zanetti, lekarnar; Vukovar: A. Kraiesovics, lekarnar; Vinkovce: Friederich Herzig, lekarnar; Varaždin: Dr. A. Halter, lekarnar; Zagreb: Sig. Müllbacher, lekarnar; Zader: N. Androvič, lekarnar.

P. t. občinstvo naj izvoli vselej izrečno zahtevati Wilhelmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz pravega prirejam, ter so izdelki, katere prodajajo pod imenom Julija Eitnera snežniški zeliščni alop, nevredna ponarejanja, pred katerimi svarim posebno.